

Прес-реліз

Перемога Трампа на президентських виборах у США: ймовірні наслідки для світової політики та України

Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва 10–15 листопада 2016 року провів експертне опитування «Перемога Трампа на президентських виборах у США: ймовірні наслідки для світової політики та України». Метою опитування було з'ясувати думку експертів щодо ймовірних результатів у зовнішній політиці, які будуть зумовлені перебуванням Д. Трампа на посаді Президента США. Усього опитано 32 експерти.

- Для опитаних експертів, як і для абсолютної більшості соціологів, перемога Дональда Трампа стала несподіванкою. Так, лише 5 експертів визнали, що були впевнені, або радше впевнені, у перемозі Трампа, а 27 зазначили, що скоріше передбачали перемогу кандидата від демократів Гіллари Клінтон.
- Пост-фактум можна виділити наступні причини перемоги Трампа: невдоволеність наявною політичною елітою; краща мобілізація свого електорату та високий рівень несприйняття кандидатики від демократів. Вагомими причинами також є незадоволеність політикою Обама, його економічною, медичною, соціальною програмою; зрозуміла мова, апелювання до емоцій американців у кампанії Трампа та загальне відчуття того, що справи розвиваються у неправильному напрямку, що знайшло відображення у його кампанії; позиція «мовчазної більшості» щодо мігрантів тощо.
- Опитані експерти вважають, що політика Трампа зміниться майже по усіх напрямках: і щодо співпраці з НАТО і ЄС, і стосовно дій на Близькому Сході, а також політика щодо України та Росії. Залишиться незмінною, на думку експертів, лише політика стосовно ролі США у міжнародній антитерористичній боротьбі.
- Експерти вважають, що США скоріше не відмовлятимуться від взятих на себе міжнародних зобов'язань чи домовленостей, однак їх думки розділились навпіл щодо того, чи зростатиме ізоляціонізм Америки на міжнародній арені.
- Більше половини опитаних експертів вважають, що відносини США і Росії дещо покращаться з огляду на те, що адміністрація Трампа намагатиметься обходити проблеми, де можливі конфліктні ситуації з Росією.
- Щодо санкцій проти Росії, то вони не зазнають змін, якщо вона не змінить своєї поведінки. Такої думки дотримуються більше 2/3 загальної кількості опитаних. Щодо політики у відношенні України, то, на думку більшості експертів, політична, дипломатична та військова допомога залишиться без змін, а от щодо фінансової допомоги думки поділилися: дещо переважає думка, що вона залишиться на тому ж рівні, проте певна частина експертів прогнозує її зменшення. Варто відзначити також значну частку експертів, які поки що не готові давати прогнозів щодо підтримки України адміністрацією Трампа.
- Найбільшими загрозами на міжнародній арені експерти вважають насамперед непередбачуваність та імпульсивність Трампа, а також імовірне розхитування системи міжнародного права та безпеки; зменшення активності в НАТО та підтримки союзників США в Європі; дилетантство Трампа у зовнішній політиці,

слабка адміністрація; надмірний прагматизм у зовнішній політиці, який превалюватиме над цінностями демократії та зростання ізоляціонізму США. Також перемога Трампа може стати кейсом успіху для європейських ультраправих.

- Щодо України, то основні загрози перебувають у площині військового конфлікту з Росією. Серед них: зменшення (відміна) санкцій США щодо Росії, перспективи компромісних домовленостей з Кремлем за рахунок українських інтересів; зменшення дипломатичної, макрофінансової, військово-технічної підтримки України, а також витіснення українського питання на маргінес американської зовнішньої політики .

1. Скажіть, будь ласка (тільки чесно), чи стала перемога Трампа для Вас несподіванкою?

	Кількість відповідей
1 – так, повною несподівано, був (ла) переконаний (на) в перемозі Клінтон	5
2 – загалом передбачав (ла) перемогу Клінтон, але певні сумніви були	22
3 – загалом передбачав (ла) перемогу Трампа, але були певні сумніви	3
4 – був впевнений (на), що переможе Трамп	2
5 – взагалі про це не думав (ла)	0

2. А чому, на Вашу думку, попри усі прогнози, переміг Трамп? Назвіть три основні причини.

	Кількість згадок
Невдоволеність політичною елітою (представником якої була Клінтон), натомість Трамп сприймався противагою цій політичній еліті	12
Мобілізація свого електорату на противагу виборцям демократів, які були впевнені у перемозі Клінтон; значна частина демократів не йшла на вибори, оскільки не підтримувала Клінтон; прорахунки у кампанії Клінтон	11
Високий рівень недовіри до Клінтон, розслідування ФБР щодо неї, які пов'язані зі зловживаннями на посту держсекретаря	10
Незадоволеність політикою Обама, його економічною, медичною, соціальною програмою.	9
Зрозуміла мова, апелювання до емоцій американців у кампанії Трампа	7
Відчуття того, що справи розвиваються у неправильному напрямку, що знайшло відображення у кампанії Трампа; позиція «мовчазної більшості» щодо мігрантів тощо	6
Популістична риторика Трампа, яка схилила до нього менш освічений електорат	6
Традиційна для США зміна демократів-республіканців при владі	5
Ексцентрична особа Трампа-мільйонера, його неполіткоректність, прямолінійність	4
Специфіка виборчої системи США, інститут виборників	3
Вдала спекуляція на антиглобалістичних настроях американців	3
Загальносвітова тенденція поширення правого популізму	2

3. Як Ви вважаєте, чи зміниться позиція та політика США за нижченаведеними напрямками за президентства Дональда Трампа?

Напрями політики	Безумовно зміниться	Скоріше зміниться	Скоріше не зміниться	Безумовно не зміниться	Важко відповісти
3.1. Політика щодо Російської Федерації ¹	1	18	9	0	2
3.2. Щодо Європейського Союзу ²	2	16	10	1	1
3.3. Щодо НАТО ³	0	17	11	3	0
3.4. Щодо Близького Сходу ⁴	2	16	8	1	3
3.5. Щодо України ⁵	1	17	10	0	3
3.6. Щодо ролі США в міжнародній боротьбі з тероризмом ⁶	0	9	20	1	1

Як би Ви оцінили вірогідність таких процесів та потенційних наслідків перемоги Дональда Трампа:

4. Відмова США від раніше укладених домовленостей, угод, зобов'язань

	Кількість відповідей
Дуже ймовірно, напевне	2
Скоріше так	9
Скоріше ні	18
В жодному разі	1
Важко відповісти	2

5. Зростання ізоляціонізму США на міжнародній арені

	Кількість відповідей
Дуже ймовірно, напевне	1
Скоріше так	13
Скоріше ні	15
В жодному разі	1
Важко відповісти	2

¹ 2 експерти не надали відповіді на це питання

² 2 експерти не надали відповіді на це питання

³ 1 експерт не надав відповіді на це питання

⁴ 2 експерти не надали відповіді на це питання

⁵ 1 експерт не надав відповіді на це питання

⁶ 1 експерт не надав відповіді на це питання

6. Чи зміняться, на Вашу думку, відносини США з Російською Федерацією?

	Кількість відповідей
Істотно покращаться, Росія стане рівнозначним партнером США у вирішенні міжнародних проблем	0
Дещо покращаться, США намагатимуться обходити проблеми, де можливі конфліктні ситуації з Росією	16
Залишаться на нинішньому рівні, без змін	4
Погіршаться внаслідок більш жорсткої політики нового президента США, посилення тиску на Росію	4
Істотно погіршаться, до рівня колишньої «холодної війни» США з СРСР	1
Інше (що?) <ul style="list-style-type: none"> - На першому етапі до року варіант 2, а потім 4. - Важко прогнозувати, але дуже імовірним є «нерівномірний» сценарій, зі зльотами та падіннями. Спробами запровадити довгострокові зміни і реверсом частини цих змін у короткостроковий період. Іншими словами, цілком можливий період волатильності. - Ці відносини давно нагадують синусоїду. Трамп спробує вийти на домовленості, але навряд чи досягне домовленостей. - Ймовірна спроба покращити їх, після невдачі якої вони погіршаться. Варто зауважити: під час дебатів Трамп щонайменше двічі сказав: “Я не знаю Росію, я не знаю, як там усе діє”. Що більше Трамп дізнаватиметься, то більшої корекції зазнаватиме його оптимізм. Зрештою, “відновити велич Америки” й “дозволити Путіну маніпулювати Сполученими Штатами” – це несумісні речі. - Дещо покращаться, США намагатимуться обходити проблеми, де можливі конфліктні ситуації з Росією, але це триватиме недовго – поки стратегічні інтереси не перетнуться 	5
Важко відповісти	2

7. Як Ви вважаєте, чи збережуться за президентства Трампа міжнародні санкції проти Росії (у разі, якщо вона не змінить своєї політики)?

	Кількість відповідей
Санкції проти Росії посиляться	2
Режим санкцій не зміниться	23
Санкції буде послаблено	3
Санкції буде скасовано	0
Важко відповісти	4

8. Як Ви вважаєте, чи стануться зміни у політичній та дипломатичній підтримці Сполученими Штатами України?

	Кількість відповідей
Підтримка збільшиться	1
Залишиться на нинішньому рівні, без змін	15
Зменшиться	9
Важко відповісти	7

9. Як Ви вважаєте, чи стануться зміни у макрофінансовій підтримці Сполученими Штатами України

	Кількість відповідей
Підтримка збільшиться	0
Залишиться на нинішньому рівні, без змін	16
Зменшиться	10
Важко відповісти	6

10. Як Ви вважаєте, чи стануться зміни у військовій допомозі Україні з боку США?

	Кількість відповідей
Допомога збільшиться	5
Залишиться на нинішньому рівні, без змін	14
Зменшиться	4
Важко відповісти	9

11. Загалом, які ключові ризики для міжнародної політики Ви бачите у зв'язку з перемогою Дональда Трампа?

	Кількість згадок
Непередбачуваність, імпульсивність Трампа	11
Розхитування системи міжнародного права та безпеки	8
Дилетантство Трампа у зовнішній політиці, нерозуміння ситуації, слабка адміністрація	7
Зменшення активності в НАТО та підтримки союзників США в Європі (аж до конфронтації з ними)	6
Надмірний прагматизм у зовнішній політиці, який превалюватиме над цінностями демократії	5
Зростання ізоляціонізму США	5
Перемога Трампа – як історія успіху для європейських ультраправих	5
Загроза конфронтації з Іраном, Китаєм чи КНДР	3
Негативні наслідки протекціонізму в США для світової економіки	1

12. А які ключові ризики для України Ви бачите у зв'язку з перемогою Трампа?

	Кількість згадок
Зменшення (відміна) санкцій щодо Росії, перспективи компромісних домовленостей з Кремлем в обмін на Україну	10
Зменшення дипломатичної, макрофінансової, військово-технічної підтримки України	10
Висунення українського питання на маргінес американської зовнішньої політики	7
Небезпека формування лояльної до Кремля Адміністрації	3
Незнання і нерозуміння зовнішньополітичної ситуації внаслідок чого Росія розширюватиме агресивний вплив	3
Більш скептичне сприйняття української влади внаслідок фактичної підтримки нею кандидата Клінтон	1

Список опитаних експертів

1. Дьомін Денис
2. Кульчицька Катерина
3. Тодоров Ігор
4. Глебов Сергій
5. Зарембо Катерина
6. Белєсков Микола
7. Олександр Чебан
8. Гайдай Дарія
9. Замятін Віктор
10. Гарань Олексій
11. Бурковський Петро
12. Коломієць Олексій
13. Кисельов Сергій
14. Сидоренко Сергій
15. Солодкий Сергій
16. Яременко Богдан
17. Дубовик Володимир
18. Гетьманчук Альона
19. Левченко О.В.
20. Марциновський Анатолій
21. Мельник Олексій
22. Джердж Сергій
23. Кермач Руслан
24. Пашков Михайло
25. Федоренко Костянтин
26. Чабанна Маргарита
27. Бахтєєв Борис
28. Яблонський Василь
29. Сидорчук Олексій
30. Федуняк Сергій
31. Огризко Володимир
32. Черненко Сергій